

Школска 2015/2016. година

Републичко такмичење ученика средњих школа
из српског језика и језичке културе

3. разред

Шифра: _____

Поени

Пажљиво прочитај следећи текст и одговори на питања 1–10 (реченице су, ради лакшег сналажења, нумерисане):

(1) Иако је могла бити поноћ, иако је из мрачних облака грмело и севало, Исакович је ишао право, према светлости оних фењера у даљини, а није марио кишицу, која га је ударила у лице својим капљицама, јер је летње кише волео. (2) Иако је већ био септембар, у зеленилу Леополдштата било је још лето, а непогода је пролазила. (3) Муње су још биле честе и грмело је још, али је киша била при крају.

(Из романа Милоша Црњанског *Сеобе*)

1.	Од колико се независних предикатских реченица састоји 1. реченица у тексту? _____	
2.	Предикат <i>је могла бити</i> (из 1. реченице) је: а) прост; б) сложен; в) глаголски; г) копулативни. Заокружи слова испред тачних одговора.	
3.	Предлошко-падежна конструкција у <i>даљини</i> (из 1. реч.) има синтаксичку функцију: а) атрибута; б) неправог објекта; в) прилошке одредбе за место. Заокружи слово испред тачног одговора.	
4.	Синтагма <i>својим капљицама</i> (из 1. реченице) стоји у следећем падежу: _____ и има следећу синтаксичку функцију: _____ (допуни прецизним називом).	
5.	Именица <i>киша</i> у 1. реченици употребљена је као: а) заједничка; б) градивна; в) збирна. Заокружи слово испред тачног одговора.	
6.	Подвуци предикат у реченици <i>Иако је већ био септембар</i> (која се налази у 2. реченици у тексту).	
7.	Придев <i>чест</i> из 3. реченице стоји у _____ виду (допуни).	
8.	Предлошко-падежна конструкција <i>при крају</i> из 3. реченице има следећу синтаксичку функцију: _____ (напиши прецизан назив).	
9.	Подвуци у тексту предикате који стоје у безличном облику.	
10.	Подвуци речи настале слагањем: иако, поноћ, светлост, ударати, непогода, пролазити.	

11.	У реченици <i>Немој да се чиниш <u>невешт!</u></i> подвучени реченични члан назива се _____ (допуни прецизним називом).								
12.	Узрочну зависну реченицу замени апозитивом (који не мора стајати на истом месту као она): <i>Пошто је био тако уплашен, дошло ми је да га загрлим.</i> _____								
13.	Значењски механизам помоћу којег је настало значење фразеологизма <i>стајати на стакленим ногама</i> („бити слаб, несигуран“) назива се _____ (допуни).								
14.	Бројеви су према свом граматичком понашању сврстани у следеће врсте конституентских речи: а) именичке; б) придевске; в) прилошке; г) глаголске Заокружи слова испред тачних одговора.								
15.	У текст упиши запете где је то неопходно: Цртеж Леонарда да Винчија „Аутопортрет“ који је малих димензија (33,5 x 21,6 цм) после смрти славног мајстора наследио је Франческо Мелци Леонардов миљеник.								
16.	Напиши прецизно коју синтаксичку функцију имају подвучене речи: а) Дај ми мало <u>чаја</u> . _____ б) Дај ми <u>чаја</u> . _____								
17.	Допуни табелу, анализирајући реченицу <i>Треба ми твоја помоћ</i> : <table border="1" style="margin-left: 20px;"> <tr> <td style="background-color: #d3d3d3;">Како гласи реченични члан</td> <td></td> <td></td> <td><i>твоја помоћ</i></td> </tr> <tr> <td style="background-color: #d3d3d3;">Која је служба тог члана</td> <td>предикат</td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	Како гласи реченични члан			<i>твоја помоћ</i>	Која је служба тог члана	предикат		
Како гласи реченични члан			<i>твоја помоћ</i>						
Која је служба тог члана	предикат								
18.	Замени подвучени англицизам српском речју: Важно је да нам исхрана буде добро <u>избалансирана</u> . _____								
19.	Напиши облике 2. л. јд. императива од следећих глагола: а) освојити: _____; б) избројати: _____.								
20.	Раздвој полусложеницу <i>туш-кабина</i> на крају реда, на месту где се налази цртица: <table border="1" style="margin-left: 20px;"> <tr> <td style="background-color: #d3d3d3;">1. ред</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="background-color: #d3d3d3;">2. ред</td> <td></td> </tr> </table>	1. ред		2. ред					
1. ред									
2. ред									

Срећан рад!

Прегледао: _____

Укупно поена: _____

Школска 2015/2016. година

Републичко такмичење ученика средњих школа
из српског језика и језичке културе

3. разред

Решења

1. (од) две / 2
2. б), в)
3. а)
4. инструменталу (множине), прилошке одредбе средства / за средство
5. а)
6. *је био*
7. неодређеном
8. прилошки копулативни предикатив / прилошки део предиката
9. *је грмело, севало* (1. реченице), *грмело је* (3. реченица)
10. *иако, поноћ*
11. допунски предикатив
12. *Дошло ми је да га, тако уплашеног, загрлим.*
Дошло ми је, тако уплашеног, да га загрлим.
Дошло ми је да га загрлим, тако уплашеног.
Тако уплашеног, дошло ми је да га загрлим. (Запете су обавезне!)
13. метафора
14. а), б), в)
15. Цртеж Леонарда да Винчија „Аутопортрет“, који је малих димензија (33,5 x 21,6 cm), после смрти славног мајстора наследио је Франческо Мелци, Леонардов миљеник.
16. а) партитивна допуна, б) прави (директни / ближи) објекат
- 17.

Како гласи реченични члан	<i>Треба</i>	<i>ми</i>	<i>твоја помоћ</i>
Која је служба тог члана	предикат	логички / семантички субјекат	(граматички) субјекат

18. *уравнотежена*
19. а) *освој*, б) *изброј*
20. 1. ред: *туш-*, 2. ред: *-кабина*